Ч. 212. Пятниця 6 жовтня (23 вересня) 1905. Рік XV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостствах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

З Ради державної.

Звістна заява президента міністрів бар. Ґавча подала нагоду послам ради державної висказати свої погляди на відносини Угорщини а при сій нагоді порушено тільки замітних і поучаючих гадок, поглядів і фактів з минувшости, що годить ся бодай коротенько про них згадати. Під сим взглядом відзначали ся особливо бесіди пос. дра Люеґера і бар. Морзея, що годить ся бодай коротенько дещо з них навести. — Пос. Люеґер полемізував зразу головно зі социял-демократами а відтак відпираючи їх докори, піднесені против якоїсь двірскої партиї або камарилї, казав:

Чи то може камарилля зробила так, що верховодяча на Угорщині кліка одержувала одну концесию за другою, що кости старого Кошута принесено на Угорщину, а молодому Кошутови позволено вернути назад, що найбільшому революцийникови на цісарский кошт поставлено памятник і що постановлено кости Ракочого привезти на Угорщину? Отже що поправді робить тота камарилля?... Але коли поставити питанє, чи можлива угода з верховодячою на Угорщині клікою, то моя і моєї партиї відповідь може лиш бути: Ні! Тота кліка, котру нині репрезентують Банффі, Кошут і т. д., держала завсігди з ворогами династиї, а мимо того від 1866 року роблено тій кліці одну концесию за другою. Ті панове не були ніколи вдоволені, они приступали до Цїсаря зі щораз новими жаданями і просто вимушували їх. Та й то, що они тепер жадають в справі армії, єсть вимушенє. Мадяри хотять мати свою власну армію; ну, добре, та й о тім далось би поговорити, як би они не хотїли рівночасно, щоби ми тоту армію оплачували. Та й на инших полях хотїли би они збогатити ся коштом Австриї. На то лиш одна відповідь: Не будемо платити! Треба раз сказати, що для пануючої на Угорщині кліки не зробимо ні найменшої жертви на кошт Австриї. Бесідник пригадує, що вже давнійше доказував, де жидівско-мадярска кліка єсть найбільше зранима, але тодї палата не хотїла на той погляд згодити ся. Нинї чей нема вже нікого, хто би важив ся боронити зухвалість тої жидівско-мадярскої кліки. Нема иншого способу як лиш висвободженє народностий на Угорщині. Таже то нечуване, щоби ті народности, що вірно служили Цїсареви і жертвували свою кров та своє добро для династиї, були віддані Мадярам на погибель. Нема иншого способу як лиш висвободити ті народи від того гнету, який на них тяжить. Певно, що погодимо ся з Нїмцями, Румунами, Русинами, Хорватами і Словаками на основі проґрами, котру будуть могли всї приняти. Але як можна зробити, щоби тоті народности віджили? Через заведенє загального, безпосередного і тайного права виборчого, сполученого з охороною меншостий та зі свободою виборів, щоби кождий виборець міг без обави віддати свій голос після свого переконання. Отсе єсть лїк для сторін по тамтім боці, але й для сторін по сїм боці, а коли того лїку ужиє чоловік, що й розуміє ся на тім, як вести той апарат, тоді, мій любий пане Шумаєр (притик до социял-демократів), розпливете ся. Але чи то можливо в чисто законній дорозї, о тім можна сумнївати ся.

Дивую ся президентови міністрів, що він на послїднім засїданю так рішучо боронив конституцийної дороги. Питаю ся президента міністрів: чи він взагалї ще на конституцийній дорозї? Чи маємо Делеґациї? Ні! Чи будемо мати? Ні! Що почне президент міністрів з днем першого січня? Він не має гроший, а колиби схотїв їх роздобути в дорозї конституцийній, то має заперту дорогу. Коли же ухвалимо закон уповажняючий, то тоді не лиш президент міністрів але й ми допустимо ся нарушеня конституциї. Отже всї стоїмо під тероризмом малої громадки людий. Чи можемо дати собі раду? Ні! А чи гадаєте дійстно, що можете нашій вітчинї помочи? Ні, не поможете. А то

---

2)

НОННА.

(З німецкого — бар. Серафини Бляні-Лєбцельтерн).

(Дальше).

— А ви не мали инших дїтий? — перебив її вояк зі співчутєм.

Між бровами старої женщини появила ся глубока борозда.

— Ні — відповіла грубо, але зараз потім почала знов живо оповідати: — Я почала сейчас приготовлювати всьо на принятє мого сина. Я вимила кухню і комірку, мідяні кітли і коновки вичистила я так хорошо, що они сьвітили ся як чисте золото. Відтак наносила я вязанок дров, аби на огнищи було достаточно огню, бож я знала, як мій Філїппо любив дивити ся в червону полумінь. А полента? Як она буде єму смакувати! Або мій торт, о котрім він все говорив, що ніхто не уміє єго так добре приладжувати як єго мати!

Я таки сейчас насипала пшеничної муки в нецки і приладила яйця і сушені грушки. І о червоне „терольдіко“ постаралась я — оно дає силу — а мій син був певне дуже виголоднїлий і слабий від тільких мук.

Так прийшов день, в котрім наші стрільцї мали вернути до ликуючого родинного міста. Я мешкала тодї там, де нинї — при вузонькій улици Dietro le Mura, за старим муром міским, до котрого припирає з тамтого боку Piazza Tierra — і саме наділа мою сьвяточну одїж, коли до моїх уший донїс ся голосний крик многотисячної людскої товпи, що ішла з гори по Borgo nuovo. То мусїли бути люди, що спішили на стрічу побідників через Lobborgo di S. Croce id Mallaretto. Отже тепер був час вибрати ся і менї в дорогу. Скоро докинула я ще одну вязанку дров до огня і приладила ся до виїзду. Але нараз прошибла мене гадка: а коли би він не прийшов?! — Цїлий час не прийшла менї та можливість на гадку, але тепер она з'явила ся і не хотїла уступити!

Пане! Бідне материньске серце має своє причутє! Я чула, що мої колїна тремтїли і сїла, але не коло приготовленого огнища, нї, в найдальший кутик, там хотїла я єго дожидати. Вкінци почула я веселі звуки музики, яка супроводила войско, радістні крики товпи — тепер мусїв вже й Філїппо бути в Триденті — чому він не приходив? Але я потїшала себе — тілько чула я вже про воящке житє, що знала, що вояк не може так вибігти з ряду. Треба було мати терпеливість, доки аж войско не зайде до своєї кватири, доки не з'їсть обіду, а відтак ще мала слїдувати відправа, чи як то називає ся. Я пізнала, що менї не остає нїчого иншого, лиш ждати, але менї було прикро, що я не вийшла на стрічу нашим стрільцям — як би менї було инакше тепер на души!

Я ждала — ждала цїлий довгий день. Треба вийти на улицю, аби розвідати ся, не удало ся — ноги мої були мов з олова, груди немов придавило камінє і коли сонце сховало ся за Монте Бондоне, сидїла я все ще на тім самім місци, але я вже не глядїла горіючими очима на двері — я молила ся. В який спосіб дістав ся рожанець в мої руки, я не уміла би була сказати, імовірно витягнула я єго мимохіть з кишенї. Так, так, милий пане — замітила тут старушка — коли не знаємо вже, як собі помогти, удаємо ся до Бога і гадаємо, що він не повинен і не може нас покинути і він таки не покидає своїх, тілько що помагає деколи в инший спосіб, як ми того дожидаємо і просимо.

Ніч була довга. Пригадую собі, як коли-б то вчера було, що я раз налякала ся якогось шелесту на сходах, я поволікла ся до дверий, отворила їх і — виглянула на пусту улицю. Старий міский мур кидав свою темну тїнь на уличку, я глядїла і глядїла в темну ніч, але не могла нікого і нїчого побачити. То певнє щурі товкли ся в ночи по спорохнавілих сходах. Я знов вернула в мій кутик і блїде сьвітло ранка застало мене ще на своїм місци. Поволи ставало яснійше і яснійше в малій комнатцї, але не в моїй голові — там гадки мішали ся як шалені — менї здаєть ся, що я тої ночи набавила ся пропасницї. Сонце стояло вже високо на небі, коли я почула, що хтось іде сходами до гори. Пане! тої хвилї не забуду, доки мого житя! Я прислухувала ся здержуючи віддих, нї, то не був деревляний черевик якої небудь цїкавої женщини, то були скрипучі чоботи, твердий крок мужчини. Я підскочила в гору, але ноги відмовили менї послуху, я мусїла придержати ся муру, аби не упасти. В тій хвили отворили ся двері. В них появила ся стать мужчини, але він не мав на

все має таке саме значінє тут як і там на Угорщинї; та й там не можна з парляментом нїчого вдіяти. Отже що стане ся в будучности? Президент мінїстрів мусить сам собі сказати, що будучність така, що і тут і там палата послів буде розвязана, щоби отсей парлямент щез так, як би єго не було на сьвіті.

Ґр. Штернберґ: А деж присяга Цїсаря на конституцию! Пос. Люеґер: Я Вам зараз щось скажу що до присяги на конституцию. Треба буде постарати ся о октройоване (накинене з гори) право виборче а з ним будуть полагоджені й всї справи. Коли ґр. Штернберґ говорить про присягу на конституцию, то я єму скажу: Він певно вже колись торжественно обіцював не вбивати нїякого чоловіка. Менї здає ся, що він то робив ще в пеленках, бо справа хрещеня: Не убий! Але як би на ґр. Штернберґа напав в лїсї розбишак, то він певно не надумуючись довго виправив би єго на тамтой сьвіт. Отже так і тут. Треба Австрию очистити від непотрібного дрантя, щоби знову повіяло сьвіжим воздухом і щоби ся держава засяла могучостию.

Вісти полїтичні.

Буча в палатї послів. — Криза на Угорщинї. — З Росиї. — Відповідь Румунії на грецкі жалї.

На вчерашнім засїданю палати послів промавляв насамперед президент мінїстрів бар. Ґавч і обговорював події в Бернї та висказав жаль по тій причинї, що так сильно вибухла там пристрасть. Виноваті — сказав бар. Ґавч — будуть примірно укарані, але правительство не наміряє заводити стану виїмкового. Відтак закінчено полїтичну дискусию а ґенеральним бесїдником вибрано пос. ґр. Штернберґа. Бесїдник зачав полємізувати з Лехером і виступив в обороні Поляків, доказуючи, що Поляки боронили своєї независимости і своєї чести против трох держав. На то крикнув Вольф: Того Поляки не зробили! З того розпочала ся межи Вольфом а ґр. Шернберґом остра перепалка. Ґр. Штернберґ крикнув: Скоро ще раз писок отворите, то пішлю Вам двох жидів яко секундантів. — В такий спосіб сварили ся оба, аж остаточно, коли Вольф крикнув: Таже то байдуже; то преці Штернберґ говорить! — вхопив ґр. Штернберґ склянку і кинув нею Вольфови в голову. Зробив ся такий крик і заколот в сали, що настав спокій, аж коли Штернберґ вийшов з салї а президент перервав засїданє на цїлу годину. Але й по перерві не було ще спокою і треба було засїданє закрити.

Як стоїть справа угорскої кризи в теперішній хвили, годі знати. Екзекутивний комітет коалїциї відбув вчера о 5-тій годинї по полудни конференцию, але не видав о нїй нїякого комунїкату. Удержуєсь однак чутка, що кабінет бар. Феєрварі'го одержав вже від Корони повновласть розвязати парлямент і завести загальне право виборче, на основі котрого мають бути переведені нові вибори.

З Росиї тепер тільки й вістий, що про всїлякі реформи, а хоч самих реформ ще не видко, то все-таки треба сказати, що Росия виступила на нову дорогу і мимо опору бюрократиї настануть небавком инші, лїпші відносини. Кажуть, що Вітте згодив ся вже на жаданє царя, щоби утворити новий кабінет і готов обняти в нїм президию, але під тим услівєм, що єму буде вільно добирати собі членів. Перед тим однак має ще виїхати, як одні кажуть, на відпочинок до Нерві в Італїї, а після инших має в якійсь важній місиї загостити до кількох дворів европейских. Цїль сеї подорожи держать у великій тайнї.

На звістні вже жалї грецкого правительства і причини, які спонукали зірванє дипльоматичних зносин з Румунією, відповіло тепер румуньске правительство як слїдує: Неправдою єсть, мов би в Букарештї нападано на грецкі склепи і грецких купців. Стало ся лиш ось що: в однїй гостинницї побили ся Греки і Румуни з Македонії, всї турецкі підданї. — Шмати витягнені з кишенї підчас манїфестациї нїхто не уважає за народну хоругов і не може длятого бути обиди грецкої хоругви. — Грецких журналїстів видалено на основі права, яке прислугує кождій державі. Наконець протести против убиваня Румунів ватагами орґанізованими в Грециї суть випливом публичного права кождого вільного народу.

Новинки.

Львів, дня 5 жовтня 1905.

— **Є. Е. н. Маршалок краєвий** др. Стан. Баденї перебуває у Відни.

— **Іменованя.** Краєвий Видїл іменував в своїм рахунковім відділї: директором В. Кробицкого, заступником директора Володисл. Марцїнковского, ревідентом А. Мамчиньского, адюнктом І. Гуперта, офіциялом В. Білецкого, асистентом Ф. Куличковского, практикантом Л. Мікулу, аплїкантом Е. Івашицкого. — Мінїстерство торговлї надало посади почтових управителїв контрольорам М. Гавлиньскому і Ст. Геттерови, першому в Бродах, другому в Осьвеціїмі.

— **Дрібні вісти.** Доцент львівского унїверситету др. В. Брухнальский, іменований надзвичайним професором польскої лїтератури і язика в тім унїверситетї. — Є. В. Цїсар жертвував з приватних фондів 5000 корон запомоги на відновлене монастиря оо. Августинів в Кракові. — Є. Е. Архієпископ др. Иос. Більчевский довершив дня 23 вересня посьвячення перебудованого римо-кат. костела в Грималові, а дня 25 вересня нововибудованої римо-кат. каплицї в Глібові.

— **Достава жита і вівса для войска.** Адмінїстрацийна комісия повітового войскового маґазину у Львові розписала офертову лїцитацию на доставу жита і вівса продуцентам на рік 1905/6. Близші поясненя уділяють на жаданє управи провіянтового маґазину у Львові, або філії єго в Бережанах, Каміпцї струмиловій, Мостах великих і Жовкві.

— **Комітет будови руского театру у Львові** подає до прилюдної відомости, що остаточні пляни будови театру зістали вже виготовлені фірмою Фельнера і Гельмера у Відни, та що кождому свобідно їх переглянути в канцелярії товариства „Просьвіта“ у Львові (Ринок ч. 10, І поверх), в годинах урядованя. В цїли одобреня тих плянів, на предложене знатоків, відбуде ся нарада в пятницю дня 13 жовтня с. р. о годинї 7-ій вечером в сали товариства „Руска Бесїда“ у Львові (Ринок ч. 10, І. поверх), на котру комітет запрошує всїх членів комітету будови народного руского театру у Львові, як також відпоручників всїх повітових комітетів, що займають ся збиранем датків на будову театру.

— **Кіньске мясо.** Маґістрат міста Львова постановив увести в продаж, як то діє ся у всїх більших містах, кіньске мясо. Найшов ся вже підприємець, котрий обзнакомившись у Відни з продажию кіньского мяса, наймив в тій цїли склеп. Однако в послїдній хвили він відступив від свого наміру, бо начальник різницкої корпорациї, Житний, заборонив єму вхід до різницї і на каждім кроцї робив перепони. Президент міста п. Михальский, надїв ся однако наклонити других підпри-

---

собі сивого стрілецкого кабату, з єго плечий спадала чорна довга ряса.

Молодий сьвященик був приятелем Фїліппа. Тодї називано єго дон Джузеппе, нинї називає ся монсінїор Дівото. Я видивила ся на дон Джузеппа; я гадала, що він спитає, де Фїліппо, але в єго очах не було питаня, лиш глубокий смуток. І коли він до мене приступив і подав менї руку, не промовивши слова, прояснилось менї нараз знов в моїй біднїй головї і я знала, що вже не маю сина! Я хотїла плакати, але менї здаєть ся, що крізь мої уста вирвав ся лиш тихий зойк і дон Джузеппе, що був тодї високим, слабосильним чоловіком, лиш з трудом підвів мене до лавки і там посадив.

Сидів довго коло мене, добрий дон Джузеппе і оповідав менї всячину про мого Фїліппа, всьо що знав — очивидно не богато того було і нїчого певного, одно лиш було певне — що він не вернув! Отже й він належав до тих героїв, що запечатали славну побіду під Новаррою своєю кровію, але можлива річ, що він був лиш полоненим а тодї — тодї могла я надїяти ся, що колись єго побачу.

— Не тратьте надії, сіньора Тереса — повтаряв дон Джузеппе безнастанно і додавав, що він тим упімненєм виповнює порученє, яке єму полишив Фїліппо, заки пійшов на війну, на случай, коли би не вернув. — Не тратьте надії, сіньора Тереса, надії і довіря в Бога — нїколи — бо в найгіршім случаю ваш Фїліппо пійшов лиш перед вами до раю!

Стара повела руками по очах. З лїтами она привикла вірити в смерть Фїліппа і коли перше при кождім овочи, який подавала воякам, гадала: „Нехай яка чужа рука винагородить мому синови то, що я роблю для єго товаришів“, то тепер робила задля памяти на него.

Молодий капраль слухав спокійно оповіданя старушки; тепер стиснув зі співчутєм єї руку і пійшов через ворота Aquila на площу d'Armi, куди вже давно удали ся єго товариші.

Коло столика нонни Тереси ставало чим раз тихійше. Головна струя нових вояків розпошила ся у всїх напрямах, а жителям міста не приходило до голови виходити з хат в такій вчасній годинї. Стара овочарка усїла собі тому вигідно в своїм соломянім кріслї і вдоволяла ся тим, аби відганяти від овочів мухи, що все сїдали на найкрасших штуках.

Між тим витала она то одного то другого знакомого перехожого вічливими словами, або зривала ся з свого сидженя, коли забрязчала шабля — але чим раз більше клонила ся єї голова на груди і вскорі мухи могли робити що їм захотїло ся, а навіть одна із найсьміливійших сїла собі на вогкім чолї старої, а она того не замітила. Тяжкий, душний воздух оповив єї повіки і примкнув їх до пополудневого сну. Сива голова опала наперед, піднимала ся відтак знов нагле в гору, але лише на те, аби в найблизшій хвили тим твердше заснути.

— Прошу вас — грушку! — відозвав ся нагле молодечий мужеский голос.

— Прошу — прошу! — була відповідь на пів заспаної бабусї і груба рука нонни Тереси сягнула навгад до кошика, в котрім лежали грушки і так само навгад подала жаданий товар купуючому. Але при тім вибила ся старушка цїлком із сну, виглядїла ще скоро кілька хороших сочистих овочів, що були призначені як додаток, і заки їх подала хлопцеви, що купував, нагле здержала ся і єї очи вплили ся в молодого вояка, що поспішно відчислював гроші.

— Фїліппо! — скрикнула стара мов божевільна і в найблизшій хвили кинула ся на шию молодого стрільця з такою силою, що той аж назад подав ся.

— Фїліппо — повтаряла старушка серед сльоз — Фїліппо, сину мій!

Та сцена притягнула очивидно цїлу товпу цїкавих. Люди задержували ся, сьміяли ся і робили собі всїлякі замітки, так що молодий стрілець з надкушеною грушкою в руцї і з старою бабусею на шиї, посеред тої крикливої товпи стояв засоромлений і мов вкопаний. Коли-ж надбігла якась жінка і стала стару втихомирювати, скористав він з нагоди і вирвавши ся з обіймів нонни, щез чим скорше в натовпі людий.

(Дальше буде).

евців до відкритя склепів з кіньским мясом, однако коли би то вскорі не наступило, то будуть відкриті склепи з кіньским мясом в міскім заряді.

— **Нещастна пригода** лучила ся ві второк вечером при улици Гловацкого ч. 12 у Львові. Мешкаючий там асистент рахунковий дирекциї скарбу, Кромп, так неосторожно поводив ся з набитим револьвером, що револьвер вистрілив, а куля застрягла ему в груди. По вистрілї мав Кромп ще на стілько сили, що вибіг на ґанок і кликав о ратунок. Сусіди спровадили лікаря, котрий застав вже лиш труп.

— **Із Стрия** доносять, що убито в Синевідску богатого купця Саломона Адлерсберґа, а его жінку тяжко покалїчено. Убийства довершено в цїли рабунку. Виновник утїк.

— **Самоубийство.** В домі при улици сьв. Марка ч. 20 у Львові відобрала собі в понедїлок по полудни жите вистрілом з револьвера 20-лїтна Брон. Бачиньска, дочка кравця. Причиною самоубийства мало бути — як оповідають — вигнане Бачиньскої з дому родичів з причини неморального еї поведеня.

— **Смерть дитини в огни.** З Мостиск доносять: Полишений дома без дозору 4-лїтний син селянина Івана Озимка із Старяви бавив ся оногди сїрниками і запалив зложені коло хати вітця коноплї, в наслїдок чого вибух огонь і знищив як загороду Озимка так і сусїдну загороду Олекси Чури. В полумини погиб лежачий в колисцї 5-місячний синок Озимка.

— **З'їзд чародіїв.** В Льондонї відбуває ся тепер оригінальний з'їзд — маґів, який его участники назвали „великим кругом маґів“. Із степів Азиї, знад сьвятих филь Інду ґа з численних міст Европи прибули на той з'їзд ріжні чародії, т. зв. професори чорної магії, окультизму, жонґлєри і т. п. дурисьвіти штукарі. Між нами есть — як пишуть ґазети — учені брамїни, доктори фільософії, є індийскі штукарі, котрі в кількох хвилях можуть витворити з зерна ростину з цьвітом. Метою з'їзду є утворити союз маґів цїлого сьвіта та поставити штуку маґії „на вижиїї иньших галузий знаня“. Засїданя відбувають ся раз в тиждень. На першім засїданю, яке відбуло ся оногди, ухвалено довірочність нарад, аби прочі люди не могли підслухати або підглянути тайни їх штуки.

— **Огнї.** Дня 30 вересня вибух сильний пожар в селї Супранївцї коло Підволочиск, скалатского повіта і знищив цїлковито десять селяньских загород. Всї погорільцї, з виїмком одного, мали обезпечені будинки; збіже нї. Соломон Марґулієс, що ратував горіючий дім, потерпів тяжкі рани від попареня на лици. — Пять селяньских загород погоріло сими днями в Корневі, городеньского повіта. Шкода, ледве в однїй третїй части обезпечена, виносить 6700 корон. — З Рогатина доносять: В селї Васючинї знищив оногди пожар три селяньскі хати з 11 господарскими будинками. Шкоду обчисляють на близько 7000 корон.

— **Історія куреня тютюну** сягає своїм початком до часів відкритя Америки. Коли Ішпанцї висїли перший раз в 1492 р. на береги нової части сьвіта, замітили, що тамошні мешканцї, Індияни, аби розвеселити ся, уживають листя якоїсь ростини, котре спалюють на розжаренім вуглю, а дим вдихають. Домінїканин Роман Пане, котрого Колюмб лишив по другій своїй виправі в Америцї, відкрив по довгих гляданях, що листє уживане Індиянами до куреня, походить від ростини, яка росла дико в тамошнїм краю. Тубольцї називали ту ростину „табаґо“, тому й Пане назвав еї табаком або тютюном. В 1559 р. перевіз насїнє тої ростини Франц де Толедо до Портуґалії, звідки французкий посол Іван Нїколь перевіз еї до Парижа як велике диво. Спершу уживали еї лише до лїчничих цїлий, бо Французи не могли привикнути до диму того листя. За те Анґлїйцї стали курити его дуже радо, уживаючи до того глиняних люльок, яких взорець привіз подорожний Франц Драке від диких Індиян з острова Вірджінії. В Нїмеччинї розповсюднив ся звичай куреня тютюну підчас 30-лїтної війни, коли анґлїйский король Яков І. прислав в 1625 р. свому шуринови Фридрихови на поміч войско. Так ті анґлїйскі вояки як і вояки Ґустава Адольфа курили дуже богато, і тому були посьміховиском для нїмецких селян, що уважали їх дурними. Коли якийсь Швед радив одному селянинови з під Гамбурґа закурити люльку, той відповів: „Нї, па не чорте, я не їм огню“. Власти в деяких державах виступали против звичаю куреня тютюну. Анґлїйский король Яков І наложив на тютюн великий податок, в Росиї а відтак в Туреччинї около 1640 р. заборонено курити тютюн під загрозою, що курцеви відотне ся ніс... В правних приписах міста Лїнебурґа в Нїмеччинї з р. 1684 сказано: „Забороняє ся погану диявольску видумку, курити тютюн задля небезпечности пожеж під карою стричка“. І до нинї сперечають ся люди о те, чи куренє шкодить здоровлю чи нї. Великі учені наводять ріжні докази за і против. А тимчасом в Европі з'уживає ся річно около 15 мілїонів фунтів тютюну. Однако здає ся, що шкідливість куреня зависить передовсїм від орґанїзму чоловіка. І так молодїж безуслівно не повинна курити, бо нікотина для молодих легких дуже шкідлива отруя. Також не повинні курити зовсїм женщини, молоді і старі. Для мужчин найменше шкідлива є люлька, відтак ідуть циґара, а вкінци папіроси. Ті мають найбільше нікотини, а курець викурює їх звичайно богато, що шкодить найбільше.

Телеґрами.

Відень 5 жовтня. Бар. Феєрварій виїхав нинї передполуднем до Будапешту.

Берно (моравске) 5 жовтня. Вчера о 5 год. відбув ся похорон столярского помічника Франца Павлїка, погибшого від ран одержаних підчас розрухів дня 2 с. м. В похоронї взяло участь около 20.000 людий. Підчас похорону було войско розміщене в ріжних сторонах міста, але спокою нїгде не нарушено.

Москва 5 жовтня. (Петерб. Аґен. тел.) Вчера о 7-ій год. вечером настав вибух бомби в консисторскім городї.

Москва 5 жовтня. Вчера вечером знайдено в городї консисторскім міх з материялами вибуховими. Шкоди не було ніякої.

Баку 5 жовтня. Ситуация все ще не есть нормальна. Розбої і убийство лучають ся що дня. Богато склепів ще замкнених. Жителї міста, що хотять перейти через улицю, просять о войскову патрулю для безпечности. Нїхто не вірить, щоби мир межи Вірменами а Татарами тревав довго.

Токіо 5 жовтня. Тайна рада приняла договір мировий.

Ц. к. Галицке Товариство господарске

Подає ся до загальної відомости П. Т. Селян повіту коломийского, що ідучи по мисли їх жадань, ц. к. Відділ господарский місцевий постарав ся, щоби П. Т. Селяни наші могли дістати з н а р я д и р і л ь н и ч і добрі і д е ш е в і, в найдогіднїйших услівях. В тій цїли зробив виділ умову з фабрикантом І. Плейзою в Турцї під Коломиєю, щоби тойже по сталих цїнах за посередництвом відділу достарчав знарядів рільничих власного виробу і випробованих, а то: млинків до чищеня збіжа „Нового моделю“ по 25 зр. з 6-ма ситами, сильнїйші о 8 ситах 30 зр. Поручає ся яко дуже відповідні для наших селян, кільканайцять разів преміовані на виставах краєвих п л у г и до ораня зі сталевими полицями і лемішами, виконані і пристособлені плуги до нашої рілї через п. Плейза, в цїні 10—11 і 12 зр. за штуку (тії плуги оруть добре на будь якій колїсници); поручає ся також плужки зелїзні до садженя і обгортаня картофель. Склад виробів п. І. Плези заложили ми в маґазинах ради повітової в Коломиї, де то рільники кождого часу плуги можуть набувати. Надїємо ся, що П. Т. Селяни вповні з того додатного для них інтересу користати будуть і не схотять наражати ся на ріжні неприємности, купуючи знаряди від ріжних заграничних аґентів мантіїв, котрі за дорогі гроші злі лихі знаряди продають. Упрашає ся вкінци П. Т. Начальників громад підперти то наше старанє, через увідомленє рільників отсим обіжником. З ради відділу: *Криштофович*, предсїдатель; *Пузина*, секретар. — (Січкарнї „Нового моделю“ дуже добре виреґульовані за посьвідкою уряду громадского (начальника) будуть на річну сплату уділені рільникам. — Січкарнї Т. Н. Nr. I. 28 зр., II. 30 і 32 зр. Адреса: **І. Плейза**, Турка під Коломиєю).

Курс львівский.

Дня 4-го жовтня 1905.	Платять К с	Жадають К с
I. Акциї за штуку.		
Банку гіпот. гал. по 200 зр. . . .	558·—	568·—
Банку гал. для торгов. по 200 зр.	—·—	260·—
Зелїз. Львів-Чернів.-Яси	585·—	595·—
Акциї фабр. Липиньского в Сяноку.	—·—	320·—
II. Листи заставні за 100 зр.		
Банку гіпот. 5% преміов.	111·50	—·—
Банку гіпот $4\frac{1}{2}$%	101·30	102·—
$4\frac{1}{2}$% листи застав. Банку краєв.	101·50	102·20
4% листи застав. Банку краєв. .	99·60	100·30
Листи застав. Тов. кред. 4% . . .	99·80	—·—
„ „ 4% льос. в $41\frac{1}{2}$ лїт.	99·80	—·—
„ „ 4% льос. в 56 лїт.	99·40	100·10
III. Облїґи за 100 зр.		
Пропінацийні гал.	99·80	100·50
Облїґи ком. Банку кр. 5% II. ем.	102·80	—·—
„ „ „ „ $4\frac{1}{2}$% . .	101·50	102·20
Зелїз. льокаль. „ 4% по 200 кор.	99·50	100·20
Позичка краєв. з 1873 р. по 6%	—·—	—·—
„ „ 4% по 200 кор.	99·50	100·20
„ м. Львова 4% по 200 кор.	98·40	—·—
IV. Льоси.		
Міста Кракова	92·—	98·—
Австрийскі черв. хреста (Курс віденьский) . .	54·50	56·50
Угорскі черв. хреста (Курс віденьский) . .	34·75	36·25
Італіянь. черв. хр. 25 фр. (Курс віденьский) . .	—·—	—·—
Архік. Рудольфа 20 кор. (Курс віденьский) . .	62·—	66·—
Базилїка 10 кор. (Курс віденьский) . .	26·—	28·—
Joszif 4 кор. (Курс віденьский) . .	8·25	9·50
Сербскі табакові 10 фр. (Курс віденьский) . .	9·50	11·—
V. Монети.		
Дукат цїсарский	11·24	11·40
Рубель паперовий	2·50	2·53
100 марок нїмецких	117·—	117·50
Доляр американьский	4·80	5·—

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Товариство взаїмного кредиту

„ДНЇСТЕР"

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові.

Ринок ч. 10, дім „Просьвіти".

приймає **ВКЛАДКИ** до опроцентованя на **4%** і оплачує за вкладчиків податок рентовий від процентів; для ощадженя коштів посилки можна присилати гроші чеками Щадниці почтової;

вкладати може кождий, навіть і не члени; на жадане **звертає ся вкладку кождого часу** навіть без виповідженя (за есконтом).

ПОЗИЧКИ уділяє „Днїстер" своїм членам на **6%**; сплату гіпотечних позичок розкладає ся до 15 **літ**; при 30 ратах ½-річних виносить рата амортизацийна (на капітал і відсотки) **5%**; до позичок вимагає ся **першої гіпотеки** або **доброї поруки.**

На парцеляцию і купно більших обшарів треба звертати ся за позичками до **„Днїстра".**

ЧЛЕНАМИ можуть бути тілько **члени обезпечені в „Днїстрі".**

ЧИСТИЙ ЗИСК розділяє межи членів яко дивіденди від уділів і на добродійні цїли. — Дотепер уділив „Днїстер" на церкви, бурси, школи і т. д. **31.738 К.**

Стан фондів Тов. кредит. „Днїстер" з днем 31-го грудня 1904:

Вкладки	**1,783.673 К**	**Позички уділені**	**1,616.402 К**
Уділи членьскі	**139.117 К**	**Цїнні папери**	**123.627 К**
Фонди резервові	**26.576 К**	**Льокациї**	**169.456 К**
		На рахунку біж.	**81.968 К**

5 корон і більше
денного зарібку 5 корон.

Товариство машин трикотових до роботи домашної пошукує осіб так мужчин як і женщин до робіт трикотів на нашій машині. Проста і скора робота домова через цїлий рік. Наука приготовляюча непотрібна. Віддалене не має впливу. Роботи продаємо.

Товариство машин трикотових до роботи домашної
ТОС. Г. ВІТТІК і Сп. Прага, Петерсплац 7. І.—469.

Інсерати

приимає

Аґенция дневників

Ст. Соколовского

Львів, Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. — (Телефона ч. 27).